

به نام پروردگار یکتا

از فراسوی حماسه تا بلندای عرفان

(پیوند حماسه و عرفان)

تألیف:

دکتر سیدعلی کرامتی مقدم

سرشناسه: کرامتی مقدم، سیدعلی، ۱۳۵۲-

عنوان و نام پدیدآور: از فراسوی حماسه تا بلندای عرفان / تألیف: سیدعلی کرامتی مقدم.

مشخصات نشر: مشهد: سخن گستر، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۴۰۰ ص.

شابک: 978-600-247-312-7

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

داشت کتابخانه: ص. ۲۹۱-۳۹۹

یادداشت: نمایه.

موضوع: ادبیات حماسی ایرانی

موضوع: ادبیات عرفانی فارسی

رده بندی کتاب: ۱۳۰۱ / ۴ ک / ۴۰۰۳ PIR

رده بندی دهی: ۸ / ۸

شماره کتاب: ۳۰۹۴

انتشارات سخن گستر

مشهد - خیابان ابن سینا - مقابل ابن سینا ۱۲ - شماره ۱۹۱

تلفن: ۸۴۳۹۹۵۵

www.Sokhangostar.com

نام کتاب: از فراسوی حماسه تا بلندای عرفان

تألیف: سیدعلی کرامتی مقدم

صفحه‌آرا: نفیسه اسماعیلی

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۳

چاپ: سروش

قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۷-۳۱۲-۷

فهرست مطالب

۵۸.....	پیدایش تفکر اشراقی و بینش عرفانی.....	۱۰.....	مقدمه.....
۵۹.....	منشاء تصوف.....	۳۳.....	بخش اول: حماسه عرفان و تصوف.....
۵۹.....	تصوف و سایر ادیان.....	۳۴.....	فصل اول: حماسه.....
۵۹.....	الف: تصوف و بودا.....	۳۷.....	پیدایش حماسه و عوامل مهم آن.....
۶۲.....	رواج افکار بودا و هندی در بین مسلمانان.....	۳۸.....	اعراب و حماسه.....
۶۳.....	ب: تصوف و مسیحیت.....	۳۹.....	اشتراکات آثار حماسی.....
۶۴.....	ج: تصوف و یهود.....	۳۹.....	نقش سامانیان و فردوسی در تدوین حماسه‌ی ایران.....
۶۵.....	د: تصوف و اسلام.....	۴۰.....	علل توقف حماسه‌سرایی.....
۶۸.....	بیرپذیری عرفان اسلامی از سایر ادیان.....	۴۱.....	تأثیر حماسه بر سایر انواع ادبی.....
۶۹.....	ریشه‌های اجتماعی پیدایش تصوف.....	۴۲.....	ویژگی‌های آثار حماسی.....
۶۹.....	تصوف و تربیت منفی.....	۴۹.....	تقسیم‌بندی حماسه.....
۷۰.....	مخالفت تصوف با فاساد اسلامی.....	۴۹.....	حماسه‌های شفاهی و حماسه‌های مکتوب.....
۷۰.....	روایت روزگار تصوف.....	۴۹.....	حماسه‌ی اساطیری.....
۷۱.....	علت توسعه تصوف.....	۵۰.....	حماسه‌ی پهلوانی.....
۷۲.....	فواید و خصوصیات تصوف.....	۵۰.....	حماسه طبیعی و حماسه‌ی مصنوع.....
۷۴.....	گسترش تصوف در خراسان.....	۵۱.....	حماسه‌های منثور و حماسه‌های منظوم.....
۷۴.....	تأسیس خانقاه.....	۵۲.....	حماسه‌ی تاریخی و مذهبی.....
۷۵.....	صوفی، متصوف و مستصوف.....	۵۲.....	حماسه‌های عرفانی.....
۷۶.....	تصوف و فلسفه.....	۵۴.....	فصل دوم: عرفان و تصوف.....
۷۶.....	عرفان.....	۵۴.....	تصوف.....
۷۷.....	انواع عرفان.....	۵۴.....	وجه تسمیه‌ی صوفی.....
۷۷.....	عارف.....	۵۸.....	نخستین صوفی و عارف.....
۷۸.....	تفاوت عرفان و تصوف.....		
۷۹.....	زاهد، عارف و فیلسوف.....		
۷۹.....	تفاوت فیلسوف، زاهد و صوفی.....		

انحصارطلبی و فردگرایی جهان پهلوان در جنگ و	تفاوت عارف با زاهد..... ۸۰
زندگی..... ۱۱۲	تفاوت زاهد، عارف و عابد..... ۸۰
جایگاه والای جهان پهلوان..... ۱۱۲	تفاوت عارف با حکیم..... ۸۱
بقا و بی‌مرگی در اسطوره و حماسه..... ۱۱۵	انواع عقل از دیدگاه عارف..... ۸۲
مرگ جهان پهلوان..... ۱۱۶	مخالفت عارف با فلاسفه..... ۸۲
تهمینه، شکارگر جهان پهلوان..... ۱۱۷	پیدا شدن شعر عارفانه..... ۸۳
بیان مرگ جهان پهلوان..... ۱۱۸	تفاوت مرگ در حماسه و عرفان..... ۸۴
	سنت و اسطاط تصوف و خانقاه..... ۸۵
فصل دوم: پیر در عرفان..... ۱۲۰	بخش دوم: اندیشه در عرفان..... ۸۷
پیر طریقت..... ۱۲۰	فصل اول: جهان پهلوان در حماسه..... ۸۸
پیر در آیین‌های باستانی..... ۱۲۲	پهلوان ملی..... ۸۸
ضرورت داشتن پیر..... ۱۲۳	پهلوانی، جزئی از وظایف شاهان و پادشاهان..... ۸۸
الف: دشواری راه..... ۱۲۳	استقلال پهلوانی..... ۸۹
ب: پیروی از سنت و آیین باستانی..... ۱۲۴	پهلوانی‌ترین دوره‌ی شاهنامه..... ۹۰
ج: پیروی از حکم عقل و خرد..... ۱۲۴	زال عامل تثبیت نهاد پهلوانی..... ۹۰
د: پناه بردن به پیر، نجات از گمراهی..... ۱۲۵	جهان پهلوانی در افکار عمومی..... ۹۱
مقام والای انسان..... ۱۲۵	پیشینه‌ی جهان پهلوانی..... ۹۲
انسان کامل..... ۱۲۷	اوج قدرت جهان پهلوان..... ۹۳
ضرورت شناخت خویش..... ۱۲۷	برتری جهان پهلوان بر شاه..... ۹۴
وظایف و اخلاق پیر..... ۱۲۷	جهان پهلوان و نظارت بر اعمال شاه..... ۹۵
الف: اخلاق و ارشاد..... ۱۲۹	تعارض شهریاری و پهلوانی..... ۹۷
ب: آگاهی پهلوان..... ۱۳۰	پهلوانان؛ حفاظت از شاهان یا رویارویی با آنان؟..... ۹۸
ج: پیر حلال مشکلات..... ۱۳۰	ویژگی‌های پهلوانان..... ۹۹
د: غم‌زدایی..... ۱۳۰	دوراهی و تردید برای پهلوانان و پادشاهان..... ۱۰۳
س: زیبا بینی و زیبا اندیشی..... ۱۳۱	شرایط پهلوانی..... ۱۰۴
وظایف سالک در برابر پیر..... ۱۳۱	انگیزه‌ی حضور جهان پهلوان..... ۱۰۵
الف: اطاعت بی‌چون و چرا..... ۱۳۱	نام‌جویی جهان پهلوان..... ۱۰۷
ب: خیرخواهی و دعا برای پیر..... ۱۳۳	نبردهای کین خواهانه و انسانی..... ۱۰۷
ج: عذر خواهی از گناهان..... ۱۳۳	پایان عهد پهلوانی..... ۱۰۸
د: راز پوشی..... ۱۳۴	برپایی مجالس بزم..... ۱۰۹
ز: فخر به پیر..... ۱۳۴	رده بندی پهلوانان در شاهنامه..... ۱۱۰
س: ملازمت با پیر..... ۱۳۴	

۱۷۲.....	سیمرغ.....	۱۳۵.....	اویسیان.....
۱۷۳.....	آشیانه‌ی سیمرغ.....	۱۳۶.....	سایر تعبیر از پیر.....
۱۷۳.....	سیمرغ در اساطیر ملل دیگر.....	۱۳۷.....	پرهیز از پیر نمایان.....
۱۷۴.....	عنقا در افسانه‌ها.....	۱۳۷.....	پیر مغان در شعر حافظ.....
۱۷۴.....	سیمرغ در روایات دینی.....	۱۳۸.....	مغ و مغیبه در شعر حافظ.....
۱۷۵.....	سیمرغ در آئین مهر قابل مقایسه با پیر در عرفان.....	۱۳۸.....	ارتباط مغان با رستم.....
۱۷۵.....	تلفیق سیمرغ و موبد حکیم.....	۱۳۹.....	عطار و کماله‌دقان حماسی.....
۱۷۶.....	جان دار بودن پدیده‌های طبیعی در اسطوره.....	۱۴۰.....	رستم و آثار عرفانی.....
۱۷۶.....	چهره‌ی سه‌گانه‌ی سیمرغ.....	۱۴۱.....	راز پوسی.....
۱۷۷.....	زال و دیونیزوس.....	۱۴۲.....	سخن آخر.....
۱۷۷.....	سپید مویی زال و لائوتزو.....	۱۴۷.....	بخش سوم: کوه.....
۱۷۸.....	پدیدار شدن سیمرغ.....	فصل اول: کوه البرز در حماسه.....	۱۴۸.....
۱۷۸.....	نخستین ظهور سیمرغ.....	۱۵۱.....	معنویت کوه.....
۱۷۹.....	سیمرغ، مبارزه با بی عدالتی طبیعت.....	۱۵۱.....	البرز.....
۱۷۹.....	دومین ظهور سیمرغ.....	۱۵۲.....	البرز، کوهی نمادین.....
۱۸۰.....	ش گویی سیمرغ.....	۱۵۴.....	پیدایش البرز کوه.....
۱۸۰.....	انانایی سیمرغ.....	۱۵۴.....	ویژگی‌های البرز.....
۱۸۱.....	سومین ظهور سیمرغ.....	۱۵۵.....	مکان البرز.....
۱۸۲.....	پیر سیمرغ.....	۱۵۶.....	نقش البرز در پرورش شخصیت‌های حماسی.....
۱۸۳.....	خواجه سیمرغ.....	۱۵۹.....	ضربه زدن به دشمن در البرز.....
۱۸۴.....	سیمرغ، زوال.....	۱۶۰.....	ساختن کاخ در البرز.....
۱۸۵.....	چهارمین ظهور سیمرغ.....	۱۶۱.....	ویژگی‌های خارق‌العاده‌ی البرز.....
۱۸۸.....	انسان ابتدایی و یادو زال.....	فصل دوم: کوه قاف در متون عرفانی.....	۱۶۲.....
۱۸۸.....	سیمرغ، چهره‌ی دوم و اساطیری.....	۱۶۷.....	پناه بردن پیامبران به کوه.....
۱۸۹.....	مخالفت با دوگانگی سیمرغ.....	۱۶۸.....	کمک خواستن از کوه برای شناخت حق.....
۱۹۱.....	صلح‌طلبی سیمرغ.....	۱۶۹.....	سخن آخر.....
۱۹۱.....	دوگانگی سیمرغ در ارشاد رستم.....	بخش چهارم: سیمرغ.....	۱۷۱.....
۱۹۳.....	سیمرغ و اژدها، موجود غیرعادی.....	فصل اول: سیمرغ در حماسه.....	۱۷۲.....
۱۹۴.....	سیمرغ در فرامرز نامه.....		
۱۹۴.....	سیمرغ در گرشاسب نامه.....		

خان سوم: جنگ رستم با اژدها و کشتن اژدها: ۲۳۲	فصل دوم: سیمرغ در عرفان ۱۹۷
خان چهارم: کشتن زن جادو ۲۳۵	پرندهگان در متون عرفانی ۱۹۷
فریبندگی جنسی ۲۳۶	سیمرغ در ادبیات ۱۹۷
خان پنجم: گرفتار شدن اولاد به دست رستم ۲۳۶	سیمرغ در آثار سهروردی ۱۹۸
خان ششم: جنگ با ارزنگ دیو ۲۳۸	سیمرغ در شعر حافظ ۱۹۹
خان هفتم: کشتن دیو سپید ۲۳۹	سیمرغ در شعر عطار ۱۹۹
فضای حاکم بر هفت خان ۲۴۰	سیمرغ در مثنوی ۲۰۱
هفت خان اسفندیار، تقلیدی از هفت خان رستم ۲۴۰	ارتباط سیمرغ با پیامبران ۲۰۴
هفت خان اسفندیار ۲۴۱	سنت اخلاقی ۲۰۵
خان نخست: کشتن دو گرگ ۲۴۲	بخش پنجم: هفت خان ۲۱۳
خان دوم: کشتن شیران ۲۴۵	فصل اول: پیشینه هفت خان ۲۱۴
خان سوم: کشتن اژدها ۲۴۵	عدد هفت در فرهنگ و اندیشه ۲۱۴
خان چهارم: کشتن زن جادو ۲۴۷	هفت در ادیان و مذاهب ۲۱۴
خان پنجم: کشتن سیمرغ ۲۴۹	تقسیم جهان به هفت بخش ۲۱۵
خان ششم: گذر اسفندیار از برف ۲۵۰	هفت در ادبیات ۲۱۶
خان هفتم: گذشتن اسفندیار از رود ۲۵۱	هفت در هفت پیکر ۲۱۶
مقایسه‌ی هفت خان رستم و هفت خان اسفندیار ۲۵۳	نمونه‌هایی از نمود عدد هفت ۲۱۶
فصل سوم: هفت‌وادی در عرفان ۲۵۹	هفت در شاهنامه ۲۱۶
مقامات عرفانی ۲۵۹	فصل دوم: هفت خان ۲۱۴
شیر و جگر ۲۶۰	هفت خان ۲۲۵
ابونصر: روح و مقامات هفت‌گانه ۲۶۰	هفت خان در لغت ۲۲۵
توبه ۲۶۰	گذر از هفت خان گونه‌های آیین رازآموزی ۲۲۵
زهد و تقوا ۲۶۲	رویدادهای هفت خان نماد خوی‌های اهریمنی ۲۲۶
فقر ۲۶۳	همانندی برای هفت خان ۲۲۷
صبر ۲۶۵	هفت خان در شاهنامه ۲۲۹
رضا ۲۶۶	هفت خان رستم ۲۳۰
توکل ۲۶۷	خان نخست: جنگ رخس با شیر و کشته شدن شیر ۲۳۱
عطار و احیای مقامات هفت‌گانه ۲۶۸	خان دوم: تشنگی رستم ۲۳۲
طلب ۲۶۹	
عشق ۲۷۰	
استغنا ۲۷۳	

۲۹۵.....	سخن آخر.....	۲۷۴.....	معرفت.....
۲۹۹.....	بخش ششم: امور شگفت‌انگیز و غیرطبیعی...	۲۷۵.....	توحید.....
۳۰۰.....	فصل اول: خرق عادت در حماسه.....	۲۷۵.....	حیرت.....
۳۰۰.....	خرق عادت.....	۲۷۶.....	فنا.....
۳۰۱.....	پدیده‌های شگفت‌انگیز و غیرطبیعی.....	۲۷۷.....	احوال ده‌گانه.....
۳۰۱.....	کردارهای مابعدالطبیعه و شگفت.....	۲۷۸.....	قرب.....
۳۰۹.....	نوش‌دارو و بی‌مرگی.....	۲۷۸.....	محبت.....
۳۱۰.....	کیکاووس، تنها دارنده‌ی نوشدارو.....	۲۷۹.....	خوف.....
۳۱۱.....	شهرباران، خویشتکاری پزشکی.....	۲۸۰.....	انس.....
۳۱۲.....	سیمرغ، داننده‌ی گیاه درمانگر.....	۲۸۱.....	یقین.....
۳۱۳.....	گیاه نامیرایی (هوم).....	۲۸۱.....	تفاوت حال و مقام.....
۳۱۳.....	هوم، عابدی پرهیزگار.....	۲۸۲.....	هفت طبقه مردان حق.....
۳۱۴.....	مهره‌ی درمان‌کننده‌ی کیخسرو.....	۲۸۳.....	قطب.....
۳۱۴.....	روبین تنی.....	۲۸۳.....	ابدال.....
۳۱۵.....	بین تنی کیومرث.....	۲۸۴.....	اخیار.....
۳۱۶.....	مصونیت از آتش.....	۲۸۴.....	غوث.....
۳۱۶.....	چاره‌اندیزی مرگ.....	۲۸۴.....	نقبا.....
۳۱۷.....	کار، معنی آب در حماسه.....	۲۸۵.....	هفت منزل درویشان سلسله‌ی عجم.....
۳۱۷.....	عمر و آبرو.....	۲۸۵.....	تاثیرپذیری هفت وادی عرفان از هفت‌خان حماسه.....
۳۱۸.....	ببریان.....	۲۸۷.....	عدد هفت در آثار عرفانی.....
۳۱۹.....	جادو و جادوگر.....	۲۸۷.....	هفت بار طواف.....
۳۲۰.....	کارکردهای سوختن جادو.....	۲۸۸.....	هفت بطن قرآن.....
۳۲۱.....	ازدهایان.....	۲۸۸.....	هفت سال سختی در سوز عشق.....
۳۲۲.....	پریان.....	۲۸۸.....	هفت دوزخ.....
۳۲۳.....	دیوان، بزرگ‌ترین جادوان.....	۲۸۸.....	ازدهای هفت سر.....
۳۲۶.....	پیکرگردانی.....	۲۸۸.....	هفت سال صبر ایوب.....
۳۲۶.....	عوامل عمده‌ی پیکرگردانی.....	۲۸۹.....	هفت سال دعا.....
۳۲۷.....	سیمرغ در شاهنامه.....	۲۸۹.....	هفت مردان کهف.....
۳۲۸.....	درخت گز.....	۲۸۹.....	هفت خلیفه‌ی وجود.....
۳۳۰.....	ویژگی‌های درخت گز.....	۲۸۹.....	هفت گاو لاغر و هفت گاو فربه.....
۳۳۰.....	آگاهی یافتن از غیب.....	۲۹۰.....	تطبیق هفت‌خان با هفت وادی.....
		۲۹۲.....	شیر در آثار عرفانی.....

۳۳۵.....	سروش	۲۵۴.....	جنگ یا دیو نفس
۳۳۷.....	فال زن	۳۵۶.....	شیاطین و ابلیس در ادب عرفانی
۳۳۸.....	اخترشناسان	۳۵۷.....	عرفان و جاودانه‌طلبی
۳۳۹.....	رویا	۳۵۷.....	آب حیات
۳۴۱.....	جام گیتی‌نما	۳۵۹.....	خضر
۳۴۳.....	فصل دوم: معجزه و کرامت در عرفان	۳۶۱.....	پیش‌گویی و خبردادن از غیب
۳۴۳.....	کرامات‌های عارفانه	۳۶۱.....	خواب و رؤیا
۳۴۵.....	معجزه	۳۶۲.....	یاری گرفتن از غیب
۳۴۷.....	تفاوت معجزه و کرامت	۳۶۳.....	سروش
۳۴۸.....	مخالفت با طهارت کرامت	۳۶۴.....	جام جهان‌بین
۳۴۸.....	سحر و جادو	۳۶۷.....	سخن گفتن مردگان
۳۵۰.....	طی‌الأرض	۳۶۷.....	سخن آخر
۳۵۰.....	گذر از آب	۳۷۱.....	نمایه
۳۵۱.....	آب درمان‌گر	۳۸۹.....	فهرست آیات و احادیث و عبارات عربی
۳۵۲.....	عبور از آتش	۳۹۱.....	فهرست منابع
۳۵۳.....	ابر و باد شگفت		
۳۵۳.....	سخن گفتن با درختان و مرغان		